

[Udenrigsministeren]

skaffe pengene. Og vi ved alle sammen, at vi ikke bare kan lægge det oven på den finanslov, der i forvejen giver os så store problemer.

Hr. Riishøj hæftede sig ved, at jeg i mit indlæg i forbindelse med omtalen af Baltikum talte om, at vi jo ikke juridisk har anerkendt indlemmelsen af de baltiske stater i Sovjetunionen, og at vi finder, at det under de nuværende omstændigheder er rigtigst at opretholde denne ikkeanerkendelsespolitik. Og hr. Riishøj siger: Hvad ligger der egentlig i det dér under de nuværende omstændigheder? Ligger der sådan en vis åbenhed over for fremtiden?

Det vil jeg meget gerne bekræfte – det gør der så sandelig. Der ligger en ganske klar erkendelse af, at vi på et eller andet tidspunkt, nemlig det rigtige tidspunkt, selvfølgelig på en eller anden måde skal ændre forholdene.

Flere har været inde på forholdet til de baltiske lande. Som jeg netop sagde i indledningen her i min besvarelse af forespørgslen, har det jo ikke bare været vores politik i de sidste 50 år, men politikken hos stort set samtlige andre vestlige lande, at man ikke formelt har anerkendt indlemmelsen i Sovjetunionen. Jeg mener, man må sige, det ville være et ejendommeligt signal, hvis vi ændrede denne politik og anerkendte indlemmelsen netop nu, hvor der i den offentlige debat i selve Sovjetunionen bliver sat spørgsmålstegn ved legitimiteten af indlemmelsen for 50 år siden.

Men igen: Vi vil da kun hilse det velkomment, hvis udviklingen i de baltiske områders stilling inden for Sovjetunionen bliver sådan, at vi kan lægge hele dette spørgsmål om ikkeanerkendelsespolitik bag os.

Jeg bemærkede, at hr. Riishøj netop så sagen i det perspektiv, da han talte om, at der jo kunne ske en revision af vores politik inden for et koncept om øget demokrati i Sovjetunionen og øget selvstændighed for de baltiske republikker.

Jeg kan love, at vi fortsat vil være aktive for, at vi i den vestlige kreds følger udviklingen nøje, holder øje med de muligheder, der er, for at se, hvornår der med rimelighed kan lempes. Men jeg vil understrege, som jeg sagde det indledningsvis: Vi kan ikke gå enegang.

Vi er da allerede også kommet et stykke vej; vi er allerede så langt, at vi kan tilskynde til alle mulige former for uformelle og uofficielle kontakter mellem Danmark og Baltikum også af

politisk art. Det er netop igennem et sådant netværk af kontakter fra person til person, fra gruppe til gruppe, at en bredt funderet, positiv udvikling kan blive fremmet.

Når det drejer sig om de mere officielle kontakter på politisk plan, erkender jeg, at vi indtil videre må holde igen og mane til forsigtighed, både for at undgå, at der bliver skabt tvivl om vores ikkeanerkendelsespolitik, og så sandelig også – jeg tror, det var hr. Duetoft, der var inde på det – for at undgå, at vi kommer til at skubbe udviklingen længere, end forsvarligt er.

Men jeg noterer mig altså, at vi tilsyneladende igen bredt ser på dette ønske om, at vi skal udnytte mulighederne, når de melder sig. Jeg beder så også om tilslutning til, at vi undlader en dansk enegang, i betragtning af at det ikke er noget, der kan gavne udviklingen.

Fru Annette Just gjorde meget ud af, at man jo har hørt meget om glasnost og perestrojka i Sovjetunionen, men at man ikke har fået noget på bordet. Jeg mener, det er en rigtig observation. Men til gengæld synes jeg, den fortjener en anderledes behandling end den, fru Annette Just gav den, for det er jo i virkeligheden en problemstilling, som vi burde bidrage til at gøre alt, hvad vi overhovedet kan gøre, for at ændre, for den alvorligste trussel for udviklingen i Sovjetunionen og i andre lande for øjeblikket er jo netop, at det ikke på den korte sigt har været eller vil være muligt at bringe mere på bordet så at sige. Når man skal igennem en proces, hvor man skal nedlægge store, tunge dele af det gamle, centraliserede erhvervsliv, når mennesker skal fyres, groft sagt, når man samtidig begynder at indføre frie markeds kræfter i en situation, hvor der endnu er mangel på mange ting, og man derfor ved, at man får inflation og arbejdsløshed og ikke mere på hylderne i butikkerne i en periode, så burde det jo netop sige os, at vi bør gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for at hjælpe økonomien i gang disse steder, så befolkningens frustrationsperiode, hvis man kan kalde den det, bliver så kort som overhovedet muligt. For jo længere den bliver, jo farligere bliver det for reformerne, og jo farligere bliver det dermed også for alle os, der ønsker at se reformerne ført ud i livet.

Derfor når jeg altså til den stik modsatte konklusion, fru Annette Just, nemlig at disse forhold yderligere bør tilskynde os til at finde nye veje til at bidrage til den økonomiske udvikling i de pågældende lande.